



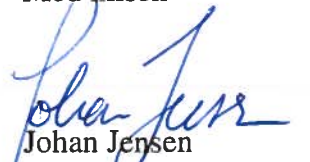
Det kongelige kunnskapsdepartement

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Høring - Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov - Spesialundervisning og psykososialt miljø

Oversender Oppdal kommunes høringsuttalelse ang. forslag til endring i opplæringslov og privatskolelov - Spesialundervisning og psykososialt miljø.

Med hilsen



Johan Jensen
fagansvarlig oppvekst

**OPPDAL KOMMUNE****Saksfremlegg**Vår saksbehandler
Johan JensenReferanse
JOJE/2012/1014-7/B11

Behandles av	Utvalgssaksnr	Møtedato
Driftsutvalg	12/11	21.11.2012

**Høring - Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov -
Spesialundervisning og psykososialt miljø****Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)**

Vedlegg 1:

http://www.regjeringen.no/upload/KD/Hoeringsdok/2012/12_4779/Hoeringsbrev_opplaeringslov_privatskolelov_spesialundervisning_Psykososialt_miljoe.pdf

Vedlegg 2:

http://www.regjeringen.no/upload/KD/Hoeringsdok/2012/12_4779/hoeringsnotat_opplaeringslov_privatskolelov_spesialundervisning_Psykososialt_miljoe.pdf**Saksopplysninger**

Kunnskapsdepartementet har sendt ut forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven på høring med høringsfrist **3. januar 2013**.

I høringsbrevet, vedlegg 1, fremmes det følgende forslag til lovendring:

- Plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning
- Halvårsrapport om spesialundervisningen omgjøres til en årlig rapport
- Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan
- Erstatningsbestemmelse med delt bevisbyrde i opplæringslovens kap. 9A
- Foreldelsesfrist for straffesaker i opplæringsloven kap. 9A
- Hjemmel for kommunene til å vedta forskrift om felles kommunale skolekretser
- Bestemmelser om personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal hjelpe til i opplæringen.

I høringsnotatet, vedlegg 2, er det redegjort for forslagene til endring i opplæringsloven og privatskoleloven. Det er gjort rede for:

- bakgrunnen for endringen
- gjeldende rett i dag
- Departementets vurderinger og forslag
 - Økonomiske og administrative konsekvenser
 - Forslag til lovtekst
 - Merknader til lovteksten.

Oppdal kommune vil kommentere og uttale seg om de punktene som har konsekvenser for Oppdalsskolen.

1. Plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning.

Forslaget går ut på å presisere pliktene skolene har i dag til å vurdere om elevene får et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen og evt. prøve ut nye tiltak, før det blir gjort sakkyndig vurdering i forbindelse med vedtak om spesialundervisning.

Bakgrunnen er departementets forslag i St.meld. nr. 30 (2003 - 2004) *Kultur for læring*, mål om å redusere omfanget av spesialundervisningen og å forbedre den tilpassede opplæringen med Kunnskapsløftets klare forventning om bedre læringsutbytte for alle elever. I St. meld. 18 (2010 - 2011) *Læring og fellesskap*, går det frem at det har vært en sterk økning av omfanget av spesialundervisning fra skoleåret 2006-07 og til i dag. Dette kan ha en sammenheng med vektlegging av læringsutbytte, kompetansemål og grunnleggende ferdigheter i Kunnskapsløftet. Evaluering av spesialundervisning viser at det er en sammenheng mellom kvaliteten på ordinær undervisning og omfanget av spesialundervisning. Det er mer spesialundervisning på skoler der det er et missforhold mellom den rette kompetansen og virkemiddelapparat og en god fungerende allmennpedagogikk.

I St. meld 18 (2010 - 2011) *Læring og fellesskap* ble det foreslått at skolen skal ha plikt til å vurdere og prøve ut nye tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet før de melder elever til PP-Tjenesten. Dette for å få en grundig vurdering, i en egen pedagogisk rapport, om eleven kan få et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet før de melder elever til PP-Tjenesten.

I gjeldende rett i Opplæringsloven § 5-1 første ledd, har elever som ikke har eller ikke kan få "tilfredsstillende utbytte" av det ordinære opplæringstilbudet, en individuell rett til spesialundervisning basert på en sakkyndig rapport fra PPT. Utdanningsdirektoratets veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning anbefaler at det utarbeides en pedagogisk rapport om dette forarbeidet.

Oppdal kommune vil uttale at det er viktig å vurdere alle sider ved den tilpassede undervisningen for elever som har utfordringer i sin skolehverdag for å finne ut om det kan gis den nødvendige hjelp innenfor det ordinære opplæringstilbudet før eleven blir meldt til PPT for utredning. Det er viktig å fange opp elever som har spesielle behov tidligst mulig og gi nødvendig spesialundervisning før det får videreutvikle seg til et alvorlig problem. En pedagogisk rapport om de vurderinger og utprøvinger som er gjort vil være et godt redskap som grunnlag for den sakkyndige vurderingen i PPT, jf "Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning", U-dir 2010.

2. Halvårsrapport om spesialundervisningen omgjøres til en årlig rapport.

Forslaget innebærer å endre opplæringsloven slik at saksbehandlingsreglene for spesialundervisning forenkles ved at kravet om skriftlig halvårsvurdering erstattes med en bestemmelse om at oversikt over opplæringen eleven har fått og en vurdering av utvikling av eleven skal utarbeides en gang i året.

Bakgrunnen finner en I St. meld. 18 (2010 - 2011) *Læring og fellesskap*, som er en oppfølging av NOU 2009: 18 *Rett til læring*, der departementet foreslår å endre kravet om skriftlig vurdering for elever som får spesialundervisning slik at det blir krav om en skriftlig rapportering pr. år i stedet for to. Hensikten er å redusere og forenkle rapporteringsbyrden i skolen.

Denne endringen støttes ikke av Oppdal kommune, da en ser at det er viktig å ha en skriftlig vurdering av spesialundervisninger over tid for å se om den har effekt i de fagområdene spesialopplæringen omfatter. En oversikt over opplæringen eleven har hatt i spesialundervisning vil ikke gi den samme informasjonen om opplegg og innhold i spesialundervisningene i de fag denne omfatter.

3. Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan.

Det foreslås her en ny bestemmelse som presiserer at skolen skal delta i samarbeidet om individuell plan hjemlet i lover som bl.a helse- og omsorgstjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven og barnevernloven.

Bakgrunnen finner en I St. meld. 18 (2010 - 2011) *Læring og fellesskap*. På bakgrunn av forslag i NOU 2009: 18 *Rett til læring* fremmer Kunnskapsdepartementet forslag i meldingen om at det hjemles i opplæringsloven at skolen skal delta i samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan hjemlet etter helse- og sosiallovgivningen. Slik samarbeid skal skje når det er nødvendig for å ivareta elevens behov for et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud.

I dag er det ikke noen uttrykkelig bestemmelse i opplæringsloven om individuell plan eller samarbeid om individuell plan.

Oppdal kommune finner det naturlig at også skolen bidrar i utarbeidelse og oppfølging av en individuell plan i samarbeid med forvaltere av andre aktuelle lovverk der dette er nødvendig for å gi elever et godt og helhetlig tjenestetilbud.

4. Erstatningsbestemmelse med delt bevisbyrde i opplæringslovens kap 9A.

Dette forslaget gjelder spørsmålet om evt. å innføre en erstatningsbestemmelse for saker om psykososialt miljø i skolen hvor bevisbyrden blir delt mellom skadevolder (skoleeier) og skadelidte (elev) i stedet for å ligge bare på skadelidte som hovedregel for erstatningssaker.

Alle elever og barn i skolefritidsordningen har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Dette er nedfelt i opplæringsloven kap 9A. På tross av det skjer mobbing i skole og skolefritidsordning. Normalt ligger bevisbyrden i norsk erstatningsrett på skadelidte, men her er det forslag om at denne bevisbyrden skal deles. Grunnlaget er at en vil at skadevolder (skoleeier) må bevise at alt er gjort som kan gjøres fra skadevolders side for å hindre at skade oppstår, i dette tilfelle mobbing.

I gjeldende rett, opplæringsloven, er det ikke noen erstatningsbestemmelser på angjeldende område.

I Oppdal kommune er det ikke juridisk kompetanse som kan vurdere dette på et objektivt grunnlag.

5. Foreldelsesfrist for straff i opplæringsloven kap 9A.

Forslaget gjelder spørsmålet om evt. å forlenge foreldelsesfristen for straffesaker om psykososialt miljø i skolen fra dagens to til fem år.

Dette er en oppfølging av det foregående punktet om erstatningsbestemmelse med delt bevisbyrde i opplæringslovens kap 9A. I dette tilfellet om å forlenge foreldelsesfristen for straffesaker som hører inn under lovebestemmelsen, se høringsdokumentet s. 34.

6. Felles skolekrets mellom kommuner.

Forslaget går ut på å gi nabokommuner hjemmel til å vedta forskrifter om felles kommunal skolekrets såfremt de ønsker det. Dette innebærer at en bostedskommune kan beslutte at en elev går på skole i nabokommunen så fremt denne er den nærmeste geografisk sett.

Bakgrunnen for lovforslaget er at flere kommuner har et så lite elevgrunnlag i enkelte av skolekretsene at skolenedleggelse blir et tema. Noen kommuner har av den grunn startet opp ulike former for skolesamarbeid for å sikre driften a skoler i akseptabel reiseavstand for elever i begge kommuner. I dag kan nabokommuner samarbeide om slike ordninger med utgangspunkt i et foreldreønske.

I dag er det ikke nedfelt en slik bestemmelse i opplæringsloven. Kommunen har plikt til å gi opplæring til elvene fra de er fylt 6 år ved den skolen som ligger nærmest hjemmet, det såkalte nærskoleprinsippet.

I dag er det i hovedsak regulert i vedtak om skolekretser. I Oppdal er de fleste slike vedtak fra rundt 1960. kretsgrensen mellom to av skolekretsene er rundt 1995 opphevet slik at det er en skolekrets med to skoler, Vollan skole og Aune barneskole.

Oppdal kommune mener det er på sin plass å få en slik bestemmelse inn i opplæringsloven som gir anledning til en felles skolekrets mellom to kommuner bygd på en felles avtale, slik at det er anledning til å utarbeide en kommunal forskrift i påkommende tilfeller.

7. Bruk av personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstillinger, og som skal hjelpe til i opplæringen.

Det foreslås her at det innføres en egen bestemmelse i opplæringsloven og privatskoleloven om bruk av personale som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal hjelpe til i opplæringen. Bestemmelsen klargjør forutsetningene for at personale uten formell lærerkompetanse kan bistå i opplæringen, både i ordinær opplæring og spesialundervisning.

I St. meld 18 (2010 - 2011) *Læring og fellesskap* foreslår departementet å "innføre en bestemmelse i opplæringsloven som presiserer vilkårene for bruk av assistenter i opplæringen". Meldingen definerer assistenter som personale uten lærerkompetanse som er ansatt blant annet for å hjelpe læreren i undervisningen. Det har vært en stor økning av bruken av assistenter i norsk skole de siste årene. I meldingen går det frem at en del av personalet uten formell lærerkompetanse har erstattet læreren i spesialundervisningen.

Formålet med lovforslaget fra departementet er å klargjøre reglene som gjelder for bruk av personale som ikke er lærer, for å unngå at disse brukes på feil måte i opplæringen og for å sikre at de får adekvat veiledning. Dette er særlig viktig fordi omfanget av bruk av tilsatte som er med undervisningspersonalet, ser ut for å øke.

Opplæringsloven har ingen bestemmelser som direkte regulerer bruk av personale som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal bistå undervisningspersonalet i opplæringen. Opplæringsloven har

derimot kompetansekrav for ansettelse av undervisningspersonell som skal ansettes i undervisningsstillinger at de har relevant faglig og pedagogisk kompetanse.

Ut fra forarbeidet til opplæringsloven, NOU 1995: 18 Ny lovgivning om opplæring, legger departementet til grunne at det i en viss utstrekning og under visse forutsetninger er adgang til å la personale uten tilstrekkelig formell kompetanse hjelpe til i spesialundervisningen. Dette er også kommet til uttrykk i Utdanningsdirektoratets veileder til opplæringsloven om spesialundervisning, se s. 52 i høringsdokumentet.

Oppdal kommune vil uttale at personale som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal hjelpe til i opplæringen, ikke kan ha selvstendig ansvar for slike oppgaver. I de tilfeller de skal hjelpe til i opplæringen må de få veiledning av personale med faglig- og pedagogisk kompetanse. Dette er en naturlig følge av at det er eget krav til utdanning og kompetanse, jf. opplæringsloven § 10-1 og forskrift til opplæringsloven § 14-1 og 14-2.

Det er på sin plass at personale som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal hjelpe til i opplæringen, får tydeliggjort sine oppgaver og sitt ansvar gjennom en egen bestemmelse i opplæringsloven, slik det er foreslått i en ny § 10-11. Det samme gjelder for privatskoleloven. Her er det elevens krav om å få et forsvarlig utbytte av opplæringen som ligger til grunne for forslaget.

Rådmannens tilråding

Oppdal kommune vil gi følgende uttalelser til endringen av opplæringsloven som foreslått i høringsbrev og høringsnotat av oktober 2012.

1. Plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning.

Oppdal kommune vil uttale at det er viktig å vurdere alle sider ved den tilpassede undervisningen for elever som har utfordringer i sin skolehverdag for å finne ut om det kan gis den nødvendige hjelp innenfor det ordinære opplæringstilbudet før eleven blir meldt til PPT for utredning. Det er viktig å fange opp elever som har spesielle behov tidligst mulig og gi nødvendig spesialundervisning før det får videreutvikle seg til et alvorlig problem. En pedagogisk rapport om de vurderinger og utprøvinger som er gjort vil være et godt redskap som grunnlag for den sakkyndige vurderingen i PPT, jf "Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning", U-dir 2010.

2. Halvårsrapport om spesialundervisningen omgjøres til en årlig rapport.

Denne endringen støttes ikke av Oppdal kommune, da en ser at det er viktig å ha en skriftlig vurdering av spesialundervisninger over tid for å se om den har effekt i de fagområdene spesialopplæringen omfatter. En oversikt over opplæringen eleven har hatt i spesialundervisning vil ikke gi den samme informasjonen om opplegg og innhold i spesialundervisningene i de fag denne omfatter.

3. Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan.

Oppdal kommune finner det naturlig at også skolen bidrar i utarbeidelse og oppfølging av en individuell plan i samarbeid med forvaltere av andre aktuelle lovverk der dette er nødvendig for å gi elever et godt og helhetlig tjenestetilbud.

4. Erstatningsbestemmelse med delt bevisbyrde i opplæringslovens kap 9A.

I Oppdal kommune er det ikke juridisk kompetanse som kan vurdere dette på et objektivt grunnlag.

Pkt. 6 vedtas enstemmig.

Verbalforslag i pkt. 4 vedtas enstemmig.

Rådmannens tilråding med vedtatte tilleggsforslag vedtas enstemmig.

Vedtaket blir som følger:

Oppdal kommune vil gi følgende uttalelser til endringen av opplæringsloven som foreslått i høringsbrev og høringsnotat av oktober 2012.

1. Plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning.

Oppdal kommune vil uttale at det er viktig å vurdere alle sider ved den tilpassede undervisningen for elever som har utfordringer i sin skolehverdag for å finne ut om det kan gis den nødvendige hjelp innenfor det ordinære opplæringstilbudet før eleven blir meldt til PPT for utredning. Det er viktig å fange opp elever som har spesielle behov tidligst mulig og gi nødvendig spesialundervisning før det får videreutvikle seg til et alvorlig problem. En pedagogisk rapport om de vurderinger og utprøvinger som er gjort vil være et godt redskap som grunnlag for den sakkyndige vurderingen i PPT, jf "Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning", U-dir 2010.

2. Halvårsrapport om spesialundervisningen omgjøres til en årlig rapport.

Denne endringen støttes ikke av Oppdal kommune, da en ser at det er viktig å ha en skriftlig vurdering av spesialundervisninger over tid for å se om den har effekt i de fagområdene spesialopplæringen omfatter. En oversikt over opplæringen eleven har hatt i spesialundervisning vil ikke gi den samme informasjonen om opplegg og innhold i spesialundervisningene i de fag denne omfatter.

3. Samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan.

Oppdal kommune finner det naturlig at også skolen bidrar i utarbeidelse og oppfølging av en individuell plan i samarbeid med forvaltere av andre aktuelle lovverk der dette er nødvendig for å gi elever et godt og helhetlig tjenestetilbud.

4. Erstatningsbestemmelse med delt bevisbyrde i opplæringslovens kap 9A.

I Oppdal kommune er det ikke juridisk kompetanse som kan vurdere dette på et objektivt grunnlag.

5. Foreldelsesfrist for straff i opplæringsloven kap 9A.

6. Felles skolekrets mellom kommuner.

Oppdal kommune mener det er på sin plass å få en slik bestemmelse inn i opplæringsloven som gir anledning til en felles skolekrets mellom to kommuner bygd på en felles avtale, slik at det er anledning til å utarbeide en kommunal forskrift i påkommende tilfeller.

Kommuner kan vedta felles skolekrets med en annen kommune, men kommunen kan ikke bestemme at egne elever skal gå på skole utenfor bostedskommunen uten at de foresatte ønsker/samtykker til dette.

7. Bruk av personale i skolen som ikke er ansatt i undervisningsstillinger, og som skal hjelpe til i opplæringen.

Oppdal kommune vil uttale at personale som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal hjelpe til i opplæringen, ikke kan ha selvstendig ansvar for slike oppgaver. I de tilfeller de skal hjelpe til i opplæringen må de få veiledning av personale med faglig- og pedagogisk kompetanse. Dette er en naturlig følge av at det er eget krav til utdanning og kompetanse, jf. opplæringsloven § 10-1 og forskrift til opplæringsloven § 14-1 og 14-2.

Det er på sin plass at personale som ikke er ansatt i undervisningsstillinger og som skal hjelpe til i opplæringen, får tydeliggjort sine oppgaver og sitt ansvar gjennom en egen bestemmelse i opplæringsloven, slik det er foreslått i en ny § 10-11. Det samme gjelder for privatskoleloven. Her er det elevens krav om å få et forsvarlig utbytte av opplæringen som ligger til grunne for forslaget.